

Kan president Poetin de bevolking blijven overtuigen?

7 oktober 2025

Het mislukte bezoek van de vandaag 73-jarige president Poetin aan Alaska en de voortslepende oorlog in het oosten van Oekraïne eisen een zware tol van Rusland en haar leiderschap. De in Rusland steeds openlijker geuite kritiek duidt op een veranderende stemming rondom Poetin en het leiderschap in het Kremlin. Hoe lang kan Poetin bevolking en de hem omringende politieke en militaire machtsstructuren nog blijven overtuigen?

Een slepende oorlog

Momenteel sleept de oorlog in Oekraïne zich al 3,5 jaar voort. De vier bij wet aan Rusland toegevoegde oblasten zijn nog niet volledig in handen van het Russische leger. Volgens [Wikipedia "Russian annexation of Donetsk, Kherson, Luhansk and Zaporizhzhia oblasts"](#) zou van de vier oblasten (Donetsk, Luhansk, Kherson en Zaporizjja) ongeveer 60 % van Donetsk, vrijwel heel Luhansk, bijna al het gebied van Kherson en circa 70 % van Zaporizjja nu in bezit heeft.

Ook de beoogde denazificering van Oekraïne is nog verre van bereikt, als dat al een haalbaar doel is. Alleen de derde doelstelling, toetreding van Oekraïne bij de NAVO, is formeel nog niet gerealiseerd. Politiek en militair lijkt het land echter al grotendeels onderdeel te zijn van het Westerse militaire bondgenootschap.

Het is ondenkbaar dat Rusland de inzet in Oekraïne onbeperkt kan volhouden. Het Russische dodental dat in de honderdduizenden loopt raakt ook even zovele gezinnen in Rusland. Uitblijvend resultaat put de Russische samenleving mentaal en economisch uit. De critici van de gevolgde politiek krijgen steeds meer kans om het beleid van Poetin aan de kaak te stellen.

Zo is Poetin als beheerste politieke veldheer niet geliefd bij een deel van de hardliners in politieke en militaire kringen die nu wel eens een einde willen aan de door Poetin opgelegde beperkingen in het kader van de Special Military Operation in Oekraïne. Anderen zullen ontmoedigd raken en pleiten voor een beëindiging van de vijandigheden, al dan niet met ingrijpende Russisch consessies

aan het Westen.

Gevolgen voor Rusland onmiskenbaar

Het onafhankelijke en Rusland-kritische medium [Meduza* spreekt van tekorten](#) (Russisch) aan benzine en tengevolge hiervan lange wachtrijen bij de benzinestations. Ook zouden benzinestations door gebrek aan brandstof sluiten. Vooral de geslaagde drone-aanvallen van Oekraïne op Russische olieraffinaderijen eisen hun tol.

Reizigers die Rusland onlangs bezochten, met name Moskou en St. Petersburg, zeggen die rijen bij de benzinestations niet te hebben waargenomen. Mogelijk dat de grootste steden worden ontzien.

Met onconventionele rentemaatregelen, rentestanden tot 21% (nu dalend naar 17%), heeft de Russische Centrale Bank de hoge inflatie weten te beteugelen tot nu 8,1 % (dalend van 8,8 % in juli 2025), een indicatie dat de economie zware klappen krijgt, maar herstellende lijkt.

Ondertussen is er angst ontstaan door het bericht dat de VS toestemming heeft gegeven om met lange afstandswapens diep in Rusland door te dringen. [Berichten](#) over waar in geval van een bombardement de bevolking kan schuilen lijken de angst verder aan te wakkeren. Meduza* constateert in elk geval dat niet voor alle burgers een schuilplek beschikbaar is.

Openlijke kritiek op Oekraïnebeleid van Poetin

Kritiek op de Special Military Operation (SMO) is niet makkelijk te horen of te lezen. De muren van het Kremlin zijn dik en lekken of kritiek wordt zwaar bestraft. Toch is er enige kritiek onder anonimiteit te lezen. Op een Telegramkanaal delen jonge officieren en dienstweigeraars berichten over een lage moraal van de troepen, slechte bevoorrading en de psychologische tol van de oorlog. De Veteranenorganisatie 'Union of Veterans of the Great Patriotic War' hebben door middel van petitie en demonstraties aandacht gevraagd voor betere zorg voor oud-soldaten, de "onmenselijke" omstandigheden voor jonge soldaten in Oekraïne.

Voormalige opperbevelhebber generaal [Sergey Surovikin](#) zou in een interview met een buitenlandse militaire publicatie (2023) de *“strategische incoherentie”* van de operatie in Oekraïne hebben bekritiseerd en het gebrek aan logistieke ondersteuning voor fronttroepen. De ‘bron’ is [AI van Proton](#). (Geen verwijzingen naar de echte bronnen).

Ondanks de nuchtere taal van het Russische leiderschapsduo Poetin en Lavrov kan niet ontkend worden dat de oorlog haar tol eist. De censuur is verscherpt om kritiek op de Russische inval te onderdrukken. Mensenrechtactivist Oleg Orlov meldt beperkingen van de vrijheid van meningsuiting en onderdrukking van demonstraties, een fenomeen dat wij inmiddels ook in het Westen kennen.

In de veelbekeken Amerikaanse podcast van Judge Napolitano zei de in Brussel gevestigde analist Gilbert Doctorov, dat hij een belangrijke verandering in de berichtgeving op de Russische staatstelevisie had opgemerkt. [Dit schrijft de Berliner Zeitung \(B-Z\)](#). De staatstelevisie is normaal gesproken ‘zeer respectvol’ tegenover Poetin. Vladimir Solovjov, presentator van een van de populairste talkshows en commentaarprogramma’s, zei herhaaldelijk: *“We doen niet alsof we onze opperbevelhebber advies kunnen geven over oorlogvoering.”* Volgens Doctorow zouden de zenders de afgelopen dagen echter met dit principe hebben gebroken. Hij zegt dat de tirades van Trump en Vance in veel programma’s uitgebreid zijn getoond. Dit gebeurt ‘niet spontaan’ in Rusland.

Al eerder dit jaar meldde de podcast The Duran dat de Russische media voorzichtig kritiek op de Oekraïnegeschiedenis beginnen te uiten: *“We beginnen een verschuiving te zien in het Russische medialandschap – meer media beginnen kritiek te uiten op de Oekraïne-strategie van het Kremlin, iets dat een paar jaar geleden vrijwel onmogelijk was.”*

[Verder de B-Z](#): Doctorow denkt niet dat een paleisopstand op handen is, maar denkt wel dat er een opstand wordt voorbereid. Persoonlijk dreigt Poetin geen gevaar: als er veranderingen zouden plaatsvinden, zouden deze worden gepresenteerd als noodzakelijke veranderingen en zou Poetin een andere functie kunnen krijgen, aldus Doctorov. Als alternatief zou het ook denkbaar zijn dat Poetin zijn strategie in Oekraïne radicaal verandert *“en van een uitputtingsoorlog naar een onthoofdingsaanval (regime change in Kiev, red.) zou gaan”*, aldus de politicoloog.

Economie gehavend, maar niet geruïneerd

Rusland wordt niet door de 18 EU-sancties geruïneerd, maar de effecten op de economie zijn merkbaar in prijzen en zelfs vraaguitval van Russische auto's. Volgens Autostat is de verkoop van LADA-auto's geproduceerd door AvtoVAZ sinds begin 2025 met 24,9% gedaald. In het bijzonder gaf LADA Vesta zijn tweede plaats op de Russische markt op aan een Chinese concurrent en verkocht bijna 44% slechter dan een jaar geleden. Dit meldt [Novaya Gazeta*](#). Of dat een indicatie is van een dalende vraag naar auto's of juist concurrentie uit China is niet duidelijk. In elk geval heeft de fabriek nu een vierdaagse werkweek ingevoerd.

Sommigen hekelen ook het ontbreken van een democratisch mandaat voor zo'n ingrijpende militaire actie. Dit voorzover er in Rusland een volledig werkende democratie is. In deze tijden zijn democratieën overal gemankeerd, niet in de laatste plaats in het Westen.

Het is niet eenvoudig om binnen de muren van het Kremlin te kijken, maar voorstelbaar is dat de tol die Rusland, net zoals het Westen, betaalt voor deze slepende oorlog, zo hoog is dat door deze situatie critici zich steeds nadrukkelijker zullen laten horen.

De logistieke chaos en de groeiende onvrede onder soldaten, aldus de Novaya Gazeta, stelt het geduld van veel Russen op de proef. De BBC (!) beschrijft de strategische fouten van de Kremlin-leiding en belicht de groeiende anti-oorlogs-sentiment onder jongeren.

De langste adem

De oorlog is een uitputtingsoorlog geworden, zoals hij ook door het Westen bedoeld was. Geen directe volle oorlog tegen Rusland, maar het land zodanig destabiliseren en economisch ontwrichten dat er een pro-Westers leiderschap kan worden gevestigd, zoals destijds Boris Yeltsin toen het Westen haar kansen pakte om delen van de failliete Russische bedrijven tegen bodemprijzen in handen te krijgen. Die tijd wil het Westen terug.

Ook kunnen de EU-machthebbers in Brussel steeds meer macht naar zich toetrekken door een gemeenschappelijke vijand ten tonele te voeren. Na het

virus, het klimaat, nu dus Rusland om de bevolking achter vrijheidsbeperkende maatregelen, digitale controle en nieuwe (EU-) belastingen te krijgen, zoals de 'vrijheidsbijdrage' (lees NAVO-belasting) van CDA-voorman Bontenbal, waarvan het geld naar nog meer (Amerikaanse) wapens zal gaan.

De vraag is wie aan het langste eind trekt: welke samenleving het langst bereidt is om 'offers' te brengen? Zowel de EU als Rusland lijden aanzienlijk onder de maatschappelijke en economische lasten van deze oorlog. Beide blokken hebben nu zoveel politiek en economisch kapitaal in deze oorlog geïnvesteerd dat een spoedige vrede door onderhandelingen niet op korte termijn te voorzien is.

Als het gaat om maatschappelijke weerbaarheid heeft Rusland de beste papieren. Het land en het volk heeft een harde geschiedenis achter de rug en kan een stootje hebben. Europeanen daarentegen zijn minder weerbaar: fysiek en mentaal.

In het [voorwoord bij de Sloveense editie van La Défaite de l'Occident \(PDF\)](#) stelt Emmanuel Todd dat de "*domme oorlog*" eerder de positie van de Europese leiders verzwakt dan die van Poetin. De economische sancties die bedoeld waren om in Rusland een 'regime change' te veroorzaken, zullen volgens Todd 'regime changes' in West-Europa veroorzaken. Bewegingen als Reform UK, AfD, Rassemblement National en anderen winnen snel aan invloed. Het Amerikaanse rijk, zegt Todd, is nog slechts een "*imperium in verval dat zichzelf opeet*". Trump vormt er het tijdelijke centrum van: een mengsel van rationele terugtrekking en irrationele agressie.

Als Poetin aftreedt

Toch is dat geen garantie dat de vandaag (7 oktober) verjarende 73-jarige president Poetin, die al sinds 2000 aan de macht is, nog lang in het Kremlin zal zitten. Een vrijwillig aftreden, al dan niet aangezet door hardliners in zijn omgeving, is niet ondenkbaar. Of het Westen dan kan juichen, is zeer de vraag. Poetin was de meest pro-Europese Russische leider sinds mensenheugenis, of het moet Peter de Grote zijn geweest.

Ook de inmiddels 75-jarige Russische minister van buitenlandse zaken en alomtewaardeerd topdiplomaat [Sergey Lavrov](#) zal een keer aftreden. Net zoals zijn presidentiële baas is hij gematigd en altijd bereid tot overleg. Met het eventueel aftreden van dit duo zal de politiek van Rusland er niet verzoenlijker op worden.

“De Russische president Vladimir Poetin zei dat hij voortdurend potentiële opvolgers overweegt en bevestigde dat hij een lijst met kandidaten heeft, volgens een fragment uit een nieuwe pro-Poetin-regimedocumentaire geproduceerd in Rusland getiteld ‘Rusland. Kremlin. Poetin. 25 jaar’ uitgebracht op 4 mei”, schrijft de [Kyiv Independent](#), een naar eigen zeggen ‘onafhankelijk’ mediaplatform in Oekraïne.

De huidige 59-jarige premier van Rusland Mikhail Mishustin zou een [logische keuze zijn als opvolger](#), en niet alleen omdat hij de interim-president zou worden als Poetin zou aftreden voordat zijn termijn eindigt.

Nog steeds valt Poetin voor Westerse avances, zoals blijkt uit zijn reis naar Donald Trump in Alaska. De eventuele inzet van Amerikaanse lange afstands wapens tegen Rusland zal daar volgens Poetin [een einde aan maken](#), *“of in ieder geval de opkomende positieve trend in deze relaties”*, zei Poetin, toch weer de deur voor herstel van relaties open latend.

Zijn opvolger, indien Poetin tijdens een nog gaande oorlog aftreedt, zal mogelijk in plaats van voornoemde Mikhail Mishustin een havik zijn, een persoon uit militaire kringen die zonder de door Poetin opgelegde beperkingen van de huidige militaire inzet Oekraïne tot overgave zal willen dwingen. En dat zou voor het Westen en Oekraïne geen goed nieuws zijn. Een directe hete oorlog tussen EU-NAVO en Rusland lijkt dan onvermijdelijk.

*Wegens censuur in Rusland is dit kanaal in Letland gevestigd ([bron](#))